

KØBENHAVNS UNIVERSITET

Hovedpine
Patients eller behandlerens ?
 26. November 2009
 Rigmor Højland Jensen,
 Dansk Hovedpinecenter,
 Glostrup Hospital

www.danishheadachecenter.com

KØBENHAVNS UNIVERSITET

Indhold

- Hvordan opfatter I hovedpinepatienter ?
- Hovedpine for den enkelte og familien?
- Hovedpine for samfundet?
- Hovedpine for behandleren?
- Hvad kan vi gøre i fællesskab?

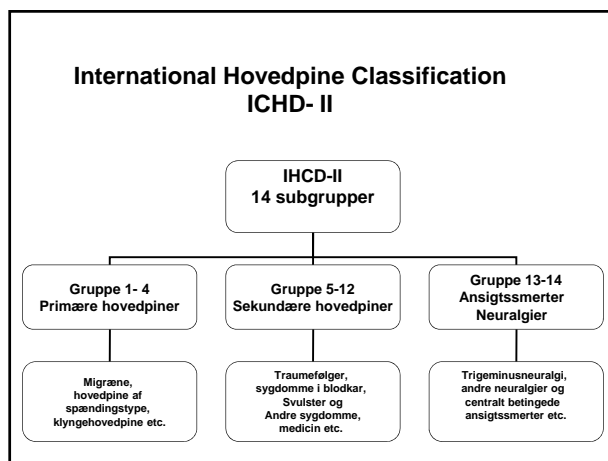
Konklusion

- Hovedpine er meget hyppigt forekommende og har store socioøkonomiske konsekvenser
- Hovedpine kan være et symptom på alvorlig livstruende tilstand eller en selvstændig sygdom
- Psykosociale årsager er formentlig overestimerede
- Generelt har migræne en god prognose
- Kronisk smerte adfærd kan måske forebygges
- Stort behov for organisation og forskning

Faresignaler ?

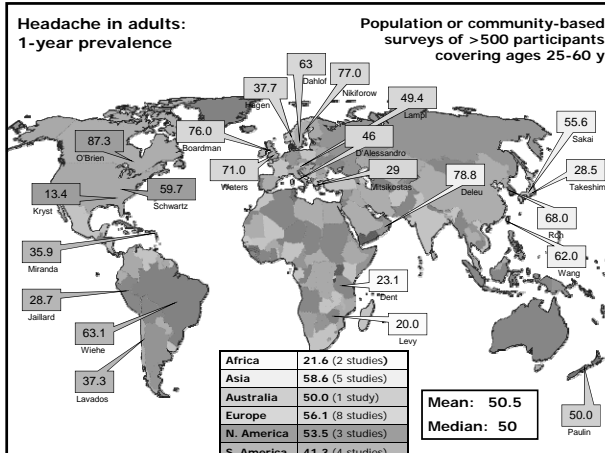
INTERNATIONAL CLASSIFICATION of HEADACHE DISORDERS

ICHD I (1988) – ICHD II (2004)

Samfundsomkostninger ved hovedpine

- Migræne og andre hovedpineformer betinger 32% af samtlige udgifter ved neurologiske sygdomme
- Migræne er på 19. pladsen over omkostninger på WHO-listen af alle sygdomme, og nr. 9 hos kvinder
- 3 mia kr i Danmark/år
- Årsag til 20 % af alle sygedage
- Hyppigste enkeltårsag til henvendelse til praktiserende læger
- 50% af smertestillende medicin anvendes til hovedpine og forbruget er 175 analgetikatabletter/person/år

Hvor mange hovedpine patienter er der?

- **Hver eneste praksis har således pr 1000 patienter:**
 - 90 voksne og 10 børn med betydelig migræne
 - 30 voksne og 4 børn med daglig hovedpine
 - 600 voksne og 75 børn har episodisk lettere hovedpine

Case 1

33 år, mand, arbejder indenfor IT.
Hans mor døde af en hjernesvulst da hun var 34 år gammel.
Indenfor de sidste par måneder fået en daglig hovedpine af trykkende karakter.
Ingen vanskeligheder med at koordinere sine bevægelser.
Føler sig træt og svært ved at koncentrere sig på sit arbejde.

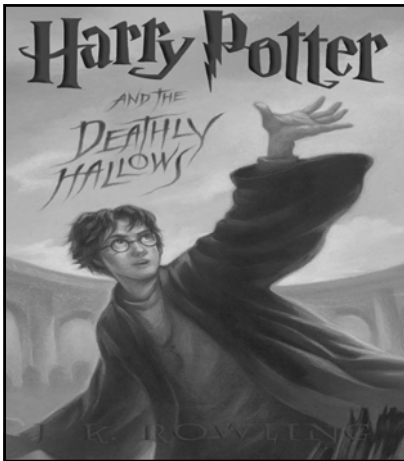
Forslag til udredning og behandling.

Vigtige Spørgsmål

- Hvornår begyndte hovedpinen?
- Hvor mange typer af hovedpine har du?
- Hvor lang tid varer den?
- Hvilken styrke, lokalitet og kvalitet har den?
- Hvilke relaterede symptomer er der?
- Tager du medicin herfor, hvis ja hvilken og hvor hyppigt?

Eksempel 2

- 28-årig kvinde
- Anfaldsvis hovedpine og synsforstyrrelser i 6 mdr.
- Ve.sidig dunkende smerter over øjet ledsaget med kvalme, lys- og lydfølsomhed
- Intensitet 7-8 (0-10 skala)
- Pt.s mor er kendt med migræne

”His forehead hurt terribly. It was aching fit to burst. It was pain beyond anything that Harry had ever experienced. He clutched his head in his hands, the pain was blinding him, he rolled over and vomited. Feeling the pain recede very slowly from his scar”.

Sheffell, Steiner, Thomas
Headache 2007

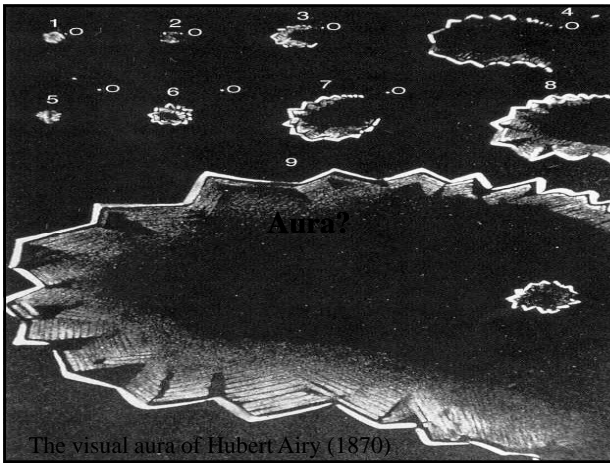
HOVEDPINE 4-72 timer

Hovedpine karakteristika
mindst 2 af følgende:

1. Halvsidig
2. Pulserende
3. Moderat til svær
4. Forværring ved fysisk aktivitet

Ledsagersymptomer
mindst 1 af følgende:

1. Kvalme og/eller opkastning
2. Lys- og lyd overfølsomhed

The visual aura of Hubert Airy (1870)

Cortical Spreading Depression Vasoneuronal Coupling

Metabolic demand

Flow changes

Lauritzen *Trends Neurosci* 1987

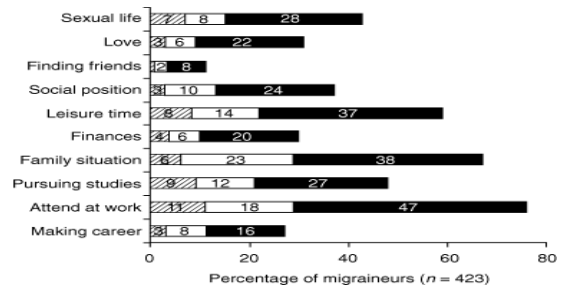
MIGRÆNE

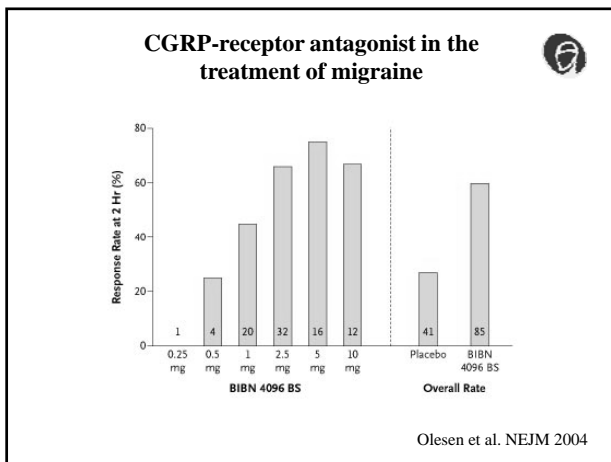
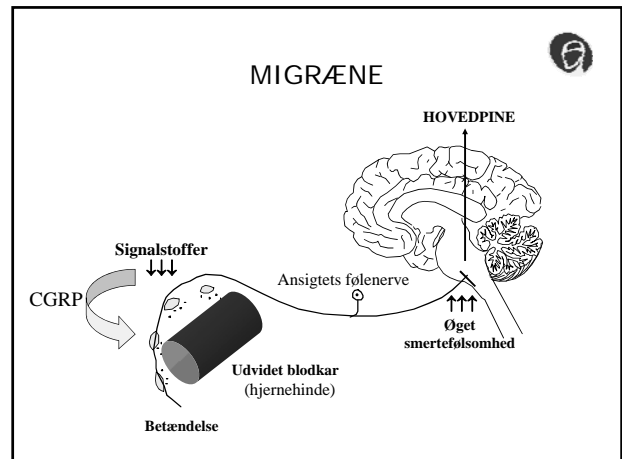
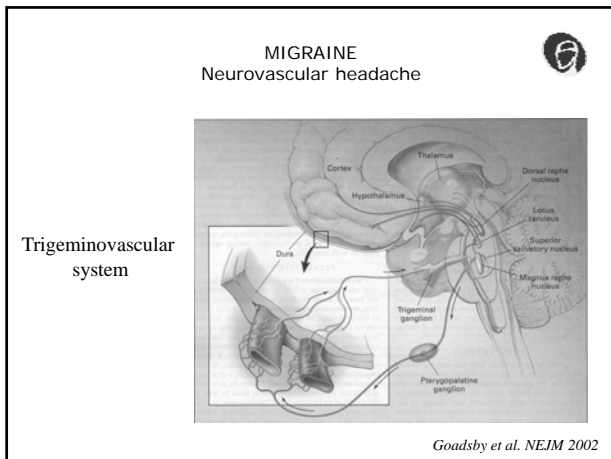
Sult
Rastløshed
Overenergi
Gabetrang
Depression

Tærskel

Figure 4 Impact of migraine on important aspects of life. Hatched columns indicate very negative influence, white columns indicate quite negative influence and black columns indicate some negative influence. Reproduced from Linde et al⁶⁵ with courtesy from Cephalalgia.

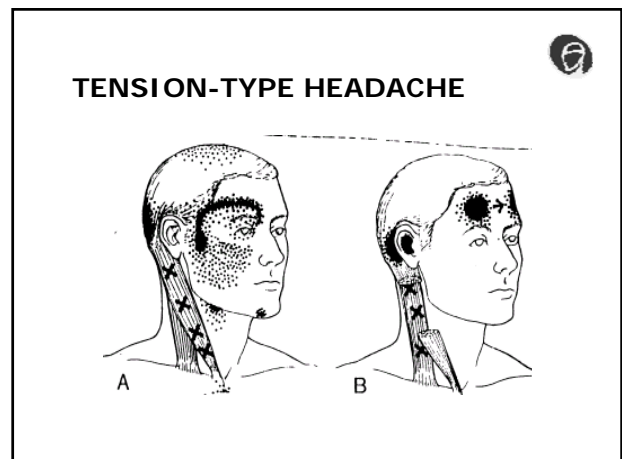

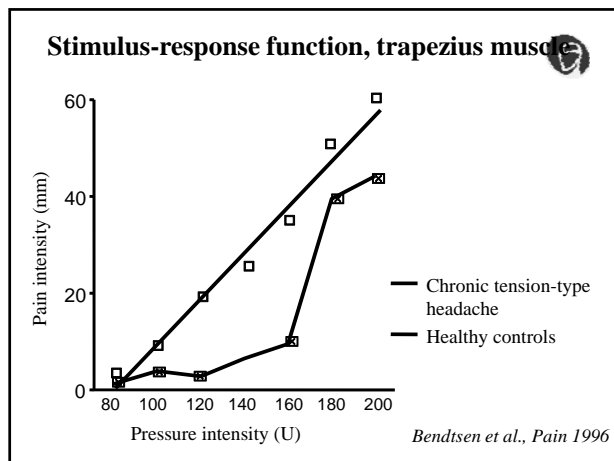
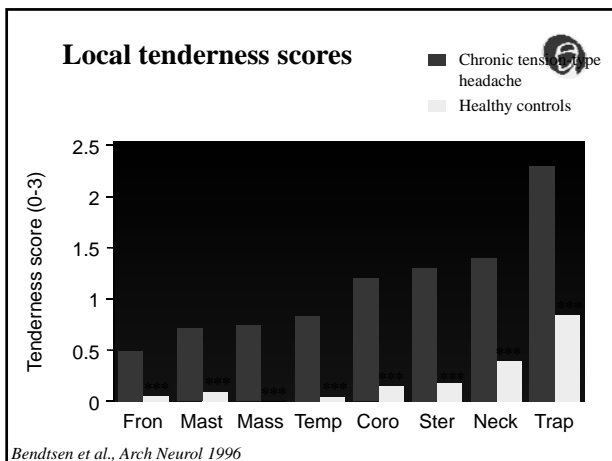
Case 3

- 25 år, mand, ansat som konsulent i kommunens jobhus. Han har gennem det sidste år haft et fast forhold. Han har i samme periode fået et stigende problem. Efter samleje får han en voldsom sprængende hovedpine.
- Forslag til udredning og behandling.

Case 4

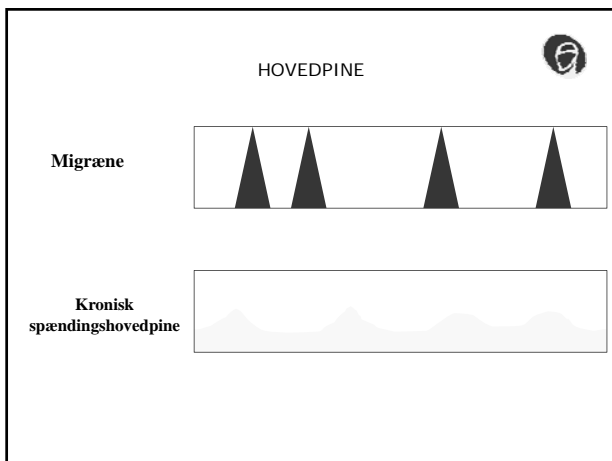
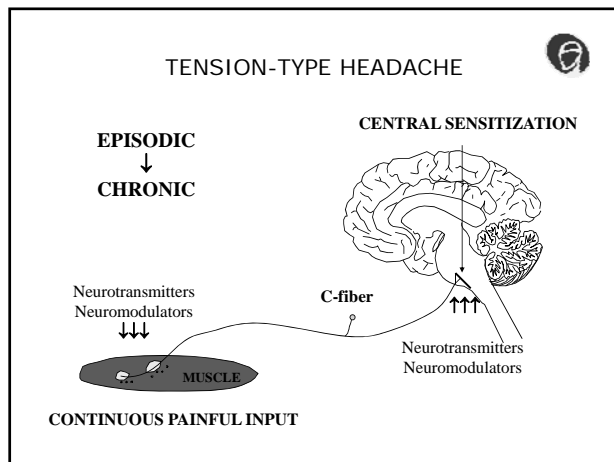
- 40-årig mand
- Tendens til hyppig hovedpine i 10 år
- Varierende styrke, bilateral, trykkende
- Ingen kvalme, foto- og fonofobi
- Ca. 20 hovedpinedage per måned
- Pt.s datter er kendt med migræne

HVAD ER SPÆNDINGSHOVEDPINE?

HYPPIGE EPISODISK HOVEDPINE 30 min to 7 dage	KRONISK HOVEDPINE
Dobbelt-sidedig	Dobbelt-sidedig
Trykkende/strammende	Trykkende/strammende
Mild/moderat	Mild/moderat
+/- ømme muskler	+/- ømme muskler
≥1 men <15 hovedpinedage/md.	≥ 15 hovedpinedage/md.

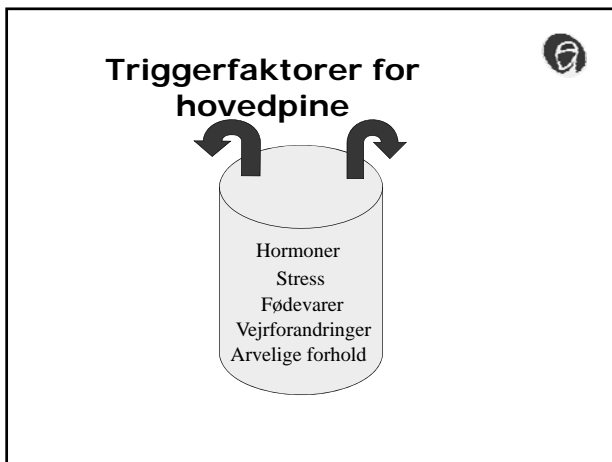
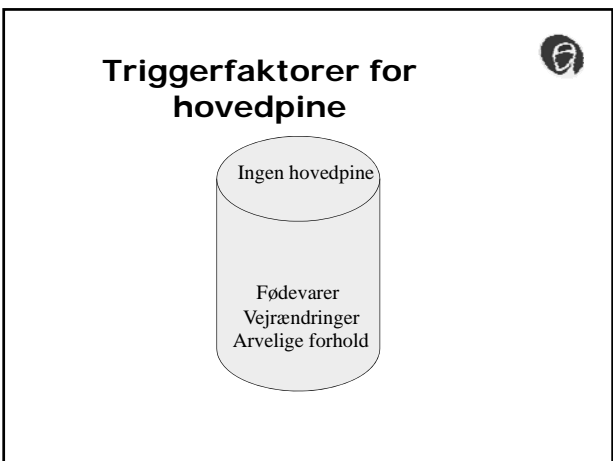

Forskel mellem migræne og spændingshovedpine

Hovedpinetype	Spændingshovedpine	Migræne
<i>Varighed</i>	Variierende	4-72 timer
<i>Lokalisation</i>	Dobbelt-sidedig	Halvsidig
<i>Karakter</i>	Trykkende	Pulserende
<i>Styrke</i>	Let/moderat	Moderat/stærk
<i>Fysisk aktivitet</i>	Ingen indflydelse	Forværring
<i>Kvalme</i>	Nej	Ja
<i>Lys</i>	Nej	Ja
<i>Lyd</i>	Nej	Ja

Name:	Date:	Day:	Time:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
What did the headache begin?	unknown	gradual	abrupt												
Just before the headache began, was there any disturbance of:	vision	hearing	balance												
Was the headache:	right-sided	left-sided	both sides												
Was the headache:	throbbing/pulsating	pressing/lightening													
Was the headache:	sharp	moderate	severe												
Did the headache change with physical activity such as walking stairs?	worsen	unchanged	better												
Did you suffer from nausea?	no	moderate	severe												
Were you bothered by light?	no	slightly	moderately												
Were you bothered by sounds?	no	slightly	moderately												
When did the headache disappear?	unknown	within hour	specify												
Did anything provoke this attack?															
Did you take any medicine? Mention each different compound, how much you took, and when you took it (near and last)	name	how much	time												
	name	how much	time												
	name	how much	time												

Mark: Does not inhibit work performance or other activities.
Moderate: Inhibits, but does not prohibit work performance and other activities.
Severe: Prohibits work and other activities.
Copyright: Foundation for Migraine Research c/o Jax Olsen, Copenhagen, Denmark.
FIG. 1. Diagnostic headache diary.

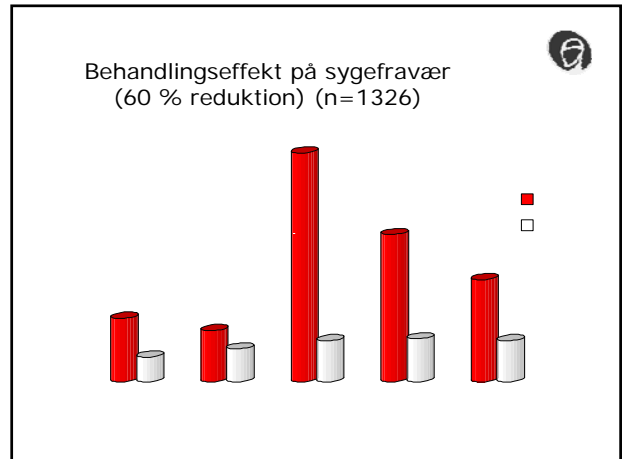
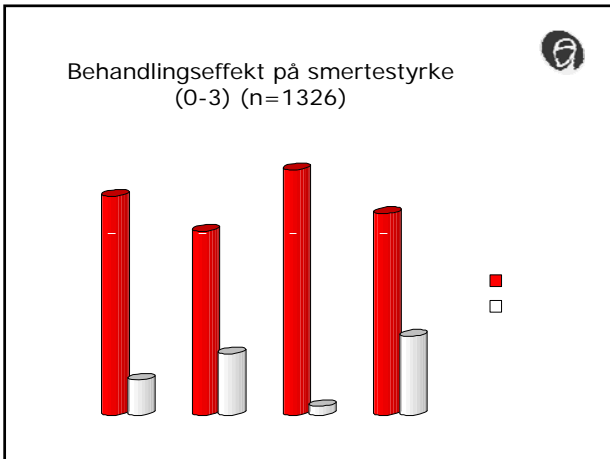
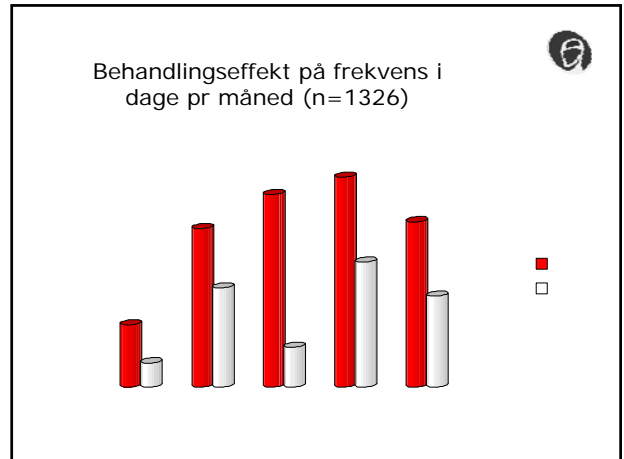
Case 5

- 50 år, mand, ansat i en bank. Har indenfor det sidste år fået tiltagende voldsom halvsidig hovedpine af invaliderende karakter. Den er lokaliseret til tinding regionen. Ved nærmere udspørgen siger han at han kan føle sig lidt tæt i næsen.
- Forslag til udredning og behandling.

Klyngehovedpine (Hortons hovedpine)

- Anfaldsvis hovedpine (15-180 min)
- Borende, pressende stærk smerte bag det ene øje e.v.t. temporalt
- Lindring ved bevægelse
- Ofte natlige anfald
- Rammer oftest mænd
- 1-8 anfald/døgn. Kommer i klynger (2-8 uger)
- Ledsaget af tåreflod, rødme af øjet, ptose, miosis, periorbital ødem, tilstoppet næse, løbende næse, rødme af huden
- Ikke migrænelignende ledsagesymptomer

Konklusion

- Hovedpine er meget hyppigt forekommende og har store socioøkonomiske konsekvenser
- Psykosociale årsager er formentlig overestimerede
- Generelt har migræne en god prognose
- Kronisk smerte adfærd kan måske forebygges
- Stort behov for organisation og forskning

